

Generell del

Årsplan for Barnehagen Andersrød 2017/18

Barnehagen Andersrød
Biørn Biørnstadsvei 27, 1519 Moss
Tlf: 69 27 62 22. Kontor: 911 06 288/ 455 000 62. Rolfen: 455 000 67.
Margitstua: 455 000 63 Siritunet: 979 66 632
E post: post@andersrod.no, www.andersrod.no

Innhold

Innledning	0
Historikk.....	0
Vårt grunnlag	1
Barnehageloven.....	2
Rammeplanen.....	4
Lek	5
Læring	5
Omsorg.....	5
Danning.....	6
Medvirkning.....	6
Likestilling og likeverd	6
Digital praksis	7
Vurdering og evaluering.	7
Dokumentasjon	7
Overganger.....	8
Foreldresamarbeid.....	9
Personalsamarbeid	9
Grunnleggende begreper.	10

Innledning

Denne planen hører sammen med kalenderdelen Årsplan for Barnehagen Andersrød 2017-18 (kalenderutgaven). Årsplanen er satt av til det konkrete innholdet som gjelder spesifikt for dette året.

Denne generelle delen beskriver historikk og bakgrunn, våre verdier, og sentrale deler av Rammeplan for barnehagen (2017)

Innholdet i årsplan 17/18 er i noen grad tilpasset den nye rammeplanen. Dette vil det arbeides videre med i løpet av det neste året. Arbeidet vil foregå både på ledernivå og i hjelpepersonalgruppa. Implementering inn i alle deler av arbeidet vårt tar tid. Kurs, personalmøter og planleggingsdager vil i årene fremover påvirke våre interne planer.

Historikk

Andersrød er oppkalt etter en husmann på Alby som het Anders. Den har i uminnelige tider vært både småbruk og husmannsplass. Den ble overdratt til Røed når den ble skilt ut som egen gård. På 1920 tallet ble Andersrød skilt ut som egen eiendom da daværende eier kunstmaler Schwensen flyttet fra Røed til Andersrød og Jegstad kjøpte Røed. Familien Jegstad Nordang har eid Andersrød siden 1953.

I dag eies Andersrød av deres datterdatter Ellen Nordang Mølmen, sammen med Geir Mølmen. De startet barnehage her i 2002.

Det har tidligere vært et større våningshus på eiendommen. I tillegg har det vært et uthus og en bygning til med et rødt avlangt hus som grunnmuren fortsatt finnes til. Her er det sandkasse i dag.

Våningshuset og uthuset brant ned under krigen. Våningshuset ble raskt bygget opp igjen. Det ble flyttet litt østover og er mindre enn det opprinnelige. Grunnmuren synes fortsatt når gresset blir tørt. Uthuset ble også bygget opp igjen som grisehus, hønsehus og utedo. Det tredje huset ble flyttet til stranden ved Charlottenborg før 1953.

Vårt grunnlag

Barnehagen vår er en barnehage som hele tiden ønsker å gjøre sitt beste for at alle barn og foreldre skal ha det bra. Derav kommer også visjonen vår. Vi skal være et «hjem borte». Her skal barna føle trygghet, tilhørighet og merke at de er viktige for fellesskapet.

Vi vet og at barna er i en alder hvor de lærer og utvikler seg, og vi ønsker å støtte oppunder denne spennende og viktige perioden på best mulig måte. Barnas lek, både den som blir delvis styrt og tilrettelagt av de voksne, og den frie leken på barnas initiativ er svært sentral i barnas liv og i deres læring. Her lærer de masse om seg selv i forhold til andre, bl.a. om turtaking og innlevelse i roller. Her bearbeider de opplevelser og tester ut leder – og samarbeidsevner. At noe kan være «bare på lek» er flott! Da kan det være farlig og skummelt uten å være det. Derfor er det egentlig ikke riktig å si at barna «bare har lekt». Da har de lært en hel masse.

Vi arbeider etter «Husmannspedagogikken». Sentralt her er at voksne og barn samarbeider om mest mulig. Bla: dyrestell, matlaging ute og inne, sunt og godt kosthold, onnearbeid som såing og høsting, arbeid i kjøkkenhagen og vedlikehold av barnehagen.

I alt dette legges omsorg og oppdragelse. Hvert barn skal bli sett og hørt, de skal settes grenser for ut fra sine individuelle behov og få den omsorg og oppmerksomhet de trenger.

Uteområdene våre er veldig viktige for at vi skal nå våre målsetninger om at alle barn skal bli glad i å være ute. Det betyr at vi må ha spennende, utfordrende og trygge lekeomgivelser for barna.

Barnehagen vår ligger i en stor og flott hage, Trær, busker, hauger, stubber, båt m. m gir barna en unik mulighet til utfoldelse

hele året. Samtidig får de erfaringer med å ta vare på og å høste av det hagen gir oss.

Grillhytta er et kjært sted der er det aktivitet alle årstider. Dette er et hyggelig og mye brukt sted til måltider, samlinger eller et sted der det er fint å lese bøker, høre på musikk eller leke.

Naturopplevelser er viktig for alle barn. Vi skal gi barna spennende turer i varierte omgivelser. Vi har unike muligheter til dette i umiddelbar nærhet til barnehagen. Vi har skog, sjø og strand rett uten for gjerdet. Vi benytter oss av faste og varierte turmål hver uke. Stamplassen vår i Grønnskogen, Fiskehytta, kunstformidling på Alby, strendene rundt oss, båtturer og skiturer er noe av det barna opplever.

Vi mener at gode naturopplevelser gir barn et godt grunnlag for å utvikle en respekt og glede over naturen som de også kan få god nytte av som voksen.

For å kunne jobbe mot en visjon, er vi avhengig av å ha styrende grunnverdier, og som gjør at vi er tydelige og kan ta gode beslutninger i hverdagen.

Vi er enige om tre kjerneord som skal gjenspeile alt arbeid i Barnehagen Andersrød:

- Kjærlig omsorg

- Ansvarlighet
- Glede

Kjærlig omsorg:

Alle barn skal oppleve kjærlig omsorg fra hver enkelt ansatt i barnehagen, samtidig som vi jobber mye i smågrupper med faste personer. Vi er bevisst på at vi er forbilder, og viser at vi har omsorg for hverandre. Dyra, hagen og alle ressursene skal behandles med respekt og omsorg. Vi skal sette av tid så hvert enkelt barn opplever seg sett og ivaretatt, og alle skal føle at vi er glad i og liker dem godt.

Ansvarlighet:

Hvert enkelt personale er ansvarlige overfor de barna som til enhver tid er i barnehagen. Vi er ansvarlige for våre omgivelser, og for at alle føler seg velkomne, inkludert og respektert. Vi er ansvarlige for å følge lover og forskrifter, herunder spesielt Barnehageloven og Rammeplanen. Hver enkelt er ansvarlig for å bidra til utarbeidelse av årsplan og å følge denne. Alle er også medansvarlige for et godt foreldresamarbeid og for å arbeide etter husmannspedagogikken.

Glede:

Alle barn skal ivaretas på en slik måte at de opplever trygghet og glede ved å være hos oss. De skal få varme smil og oppleve morsomme ting sammen med andre barn og med voksne. De skal få utfordringer etter sitt modenhetsnivå og funksjonsevne, sli at de får oppleve mye mestringsglede.

Vi har ulike aktiviteter både ute og inne, og det er mange muligheter til å glede hverandre og å oppleve glede i hverdagen. Naturen rundt oss gir mange muligheter for turer og opplevelser med glede.

Vi vil arbeide for at alle barna kan glede seg til å komme i barnehagen, og til å oppleve gleden ved å ha en venn.

Barnehagen Andersrød, et hjem borte!

Visjonen er et ønske om:

- At alle barn skal føle barnehagen som et lunt og trygt sted.
- At alle barn skal føle glede og kjærlighet fra voksne som har tid og gir omsorg.
- Vi vil at barnehagen vår skal ha et personlig preg.
- Vi vil at barna skal være delaktig i hverdagsaktiviteter.
- Vi vil at alle barn skal erfare at de betyr noe, og at de tar ta del i et sosialt fellesskap på en god måte.
- Vi vil at barna får gode minner fra den tiden de gikk i Barnehagen Andersrød.
- Vi vil at barna skal huske at de fikk gode venner.
- Vi vil at barna skal oppleve fleksible voksne.
- Vi vil ha trygge og fornøyde barn.
- Vi vil at foreldrene skal oppleve seg respektert og at de alltid er velkomne, at de er en del av «Andersrødfamilien»
- Det er viktig for oss å gi barna mulighet til å gi og ta imot omsorg.

Barnehageloven

Alle barnehager er underlagt ” Lov om barnehager” 01.08.2017. Vi har gjengitt de fire første paragrafene her. Hele loven finnes på www.lovdato.no

§ 1. Formål

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

0 Endret ved lov 19 des 2008 nr. 119 (ikr. 1 aug 2010 iflg. res. 18 juni 2010 nr. 828).

§ 2. Barnehagens innhold

Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet.

Barnehagen skal gi barn muligheter for lek, livsutfoldelse og meningsfylte opplevelser og aktiviteter.

Barnehagen skal ta hensyn til barnas alder, funksjonsnivå, kjønn, sosiale, etniske og kulturelle bakgrunn, herunder samiske barns språk og kultur.

Barnehagen skal formidle verdier og kultur, gi rom for barns egen kulturskaping og bidra til at alle barn får oppleve glede og mestring i et sosialt og kulturelt fellesskap.

Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter.

Barnehagen skal ha en helsefremmende og en forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller.

Departementet fastsetter nærmere regler om barnehagens innhold og oppgaver (rammeplan) ved forskrift.

Barnehagens eier kan tilpasse rammeplanen til lokale forhold.

Med utgangspunkt i rammeplan for barnehagen skal samarbeidsutvalget for hver barnehage fastsette en årsplan for den pedagogiske virksomheten.

0 Endret ved lover 18 juni 2010 nr. 26 (ikr. 1 aug 2010 iflg. res. 18 juni 2010 nr. 827), 17 juni 2016 nr.

Kapittel II. Barns og foreldres medvirkning

§ 3. Barns rett til medvirkning

Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet.

Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet.

Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet.

§ 4. Foreldreråd og samarbeidsutvalg

For å sikre samarbeidet med barnas hjem, skal hver barnehage ha et foreldreråd og et samarbeidsutvalg.

Foreldrerådet består av foreldrene/de foresatte til alle barna og skal fremme deres fellesinteresser og bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppen skaper et godt barnehagemiljø. Er det i forskrift etter § 15 satt maksimalgrense for foreldrebetaling, kan bare foreldrerådet samtykke i foreldrebetaling ut over dette.

Samarbeidsutvalget skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ. Samarbeidsutvalget består av foreldre/foresatte og ansatte i barnehagen, slik at hver gruppe er likt representert. Barnehagens eier kan delta etter eget ønske, men ikke med flere representanter enn hver av de andre gruppene.

Barnehageeieren skal sørge for at saker av viktighet forelegges foreldrerådet og samarbeidsutvalget.

Rammeplanen

Rammeplanen er en forskrift til loven.

Ny Rammeplan for barnehager er gjeldene fra 1. aug 2017
I Rammeplanen er det 7 fagområder. De syv fagområdene i rammeplanen skal barna ha erfaring med i løpet av et barnehageår. Disse er:

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn

I løpet av barnehageåret vil vi komme naturlig innom alle disse fagområdene.

Fagområdene vil berøres ulikt i forhold til ulike aldre. Vi voksne er der som støttespillere når utviklingen skjer, og det er viktig for oss å tilpasse oss det enkelte barn/gruppe. Det er viktig med god progresjon, tilpasset utvikling og modenhet. Rammeplanen sier: «Barn skal få utfordringer tilpasset sine erfaringer, interesser, kunnskaper og ferdigheter.». Dette tror vi gir mestringsglede, noe som er viktig for å beholde barnas selvfølelse, nysgjerrighet og motivasjon.

Rammeplanen omtaler også en rekke andre sentrale områder i barns og barnehagens liv, bla lek, læring, omsorg og danning:

Rammeplanen sier at barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeidet og god dialog med foreldrene. Foreldresamarbeidet skal både skje på individnivå, med foreldrene til hvert enkelt barn, og på gruppenivå, gjennom foreldrerådet og samarbeidsutvalget. På individnivå skal barnehagen legge til rette for at foreldrene og barnehagen jevnlig kan utveksle observasjoner og vurderinger knyttet til enkeltbarnets helse, trivsel, erfaringer, utvikling og læring. Vi tror et åpent og godt foreldresamarbeid er svært viktig. Gjennom daglig dialog, foreldresamtaler og foreldremøter, vil vi i fellesskap kunne gi barna en best mulig hverdag med trivsel, lek og læring.

Lek

Lek er en viktig del av barnas hverdag hvor de kan være hvem og hva som helst (det er bare fantasien som setter grenser). Barna kan bestemme selv hvordan lekesituasjon skal være, og utvikle sosial kompetanse gjennom samspillet med andre. Rammeplanen (2017) understreker at lekens egenverdi skal anerkjennes, og at lek skal ha en sentral plass i barnas hverdag. Vi voksne i barnehagen skal tilrettelegge for at barna har mulighet for variert lek (tid, fysiske rammer) og gi barna inspirasjon i form av varierte aktiviteter som skal videre stimulere til lek.

Lek har mange uttrykksformer og kan føre til utvikling av vennskap uavhengig av alder, kjønn eller kultur. Vi kan si at i leken legges det grunnlag for barns vennskap med hverandre. Her trengs det ofte en voksen som er tilgjengelig, inspirerende og som kan veilede i de utfordringene som barna møter. Det er vår/de voksnes ansvar for at alle barna gjør seg gode erfaringer i samspillet med andre barn og at de skal ha noen å leke med.

Hovedmålet for leken står i kalenderdelen av årsplanen.

Læring

Rammeplanen 2017: «I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke,

utforske, lære og mestre. Barnehagen skal introdusere nye situasjoner, temaer, fenomener, materialer og redskaper som bidrar til meningsfull samhandling. Barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær skal anerkjennes, stimuleres og legges til grunn for deres læringsprosesser. Barna skal få undersøke, oppdage og forstå sammenhenger, utvide perspektiver og få ny innsikt. Barna skal få bruke hele kroppen og alle sanser i sine læringsprosesser. Barnehagen skal bidra til læringsfelleskap der barna skal få bidra i egen og andres læring.»

Vi tror at alt dette ivaretas gjennom lek eller en lekende tilnærming. I det daglige samspillet med barn og voksne, og ved hjelp av voksne som legger til rette for helhetlige læringsprosesser gjennom å være nær, undrende, anerkjennende og støttende.

Medvirkning er sentralt for at vi kan fange opp det barna er interessert i. Da blir læringen prosessorientert og ikke resultatorientert. Samtidig skal voksne dele av sin kunnskap for å skape gode sirkler av læring.

Omsorg

Omsorg står sentralt i arbeidet med barn. Dersom barna skal utvikle seg, må det grunnleggende behovet for trygghet og omsorg ivaretas. Dette er et felt hvor samarbeidet mellom foreldre og ansatte er viktig. F. eks gjensidig beskjeder i forhold til om barnet er trøtt, sliten, sulten, glad, fornøyd, leker bra osv. Tid til kos rundt stell og skift der det er nødvendig er viktig. Barna skal føle seg sett, og de skal føle seg trygge nok til alltid å kunne komme til voksne når det er noe. Trøst og kos og et fang å krype opp i er viktige ingredienser i en krevende hverdag.

Det handler mye om å se hvert enkelt barn og deres behov. Ta følelser og meninger til barna på alvor.

Rammeplanen 2017 sier også blant annet: «Personalet skal arbeide for et miljø som ikke bare gjør barna til mottakere av

omsorg, men som også verdsetter barnas egne omsorgshandlinger.»

Kari Pape oppsummerer godt: ” Små barn er til forveksling til mennesker”.

Danning

Rammeplanen 2017 beskriver dette på en meningsfull måte:

«Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratiske fellesskap. Barnehagen skal fremme samhold og solidaritet samtidig som individuelle uttrykk og handlinger skal verdsettes og følges opp. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå felles verdier og normer som er viktige for fellesskapet. Barnehagen skal bidra til å fremme barnas tilhørighet til samfunnet, natur og kultur.

I barnehagen skal barna få delta i beslutningsprosesser og utvikling av felles innhold. Barna skal støttes i å uttrykke synspunkter og skape mening i den verden de er en del av. Gjennom samspill, dialog, lek og utforsking skal barnehagen bidra til at barna utvikler kritisk tenkning, etisk vurderingsevne, evne til å yte motstand og handlingskompetanse, slik at de kan bidra til endringer.»

Vi legger til rette for dette blant annet gjennom vårt arbeid med mindre grupper, og med lyttende, aktive og tilstedeværende voksne. Samtaler i personalgruppa ut fra konkrete observasjoner, systematisk gjennomgang av barnegruppenes utvikling og trivsel likeså.

Medvirkning

Vårt hovedfokus er at barn snakker med hele seg, med gester, kropp, lyder, mimikk, ord, med mer. Deres ytringer blir og skal bli tatt hensyn til.

Vi har planer for dagen og for uka, men det er alltid rom for, og god praksis for hele tiden å tilpasse aktiviteter til barnas uttrykk. Grunnlaget i arbeidet med barna må være respekt for det enkelte barn. Den respekten avgjør i hvilken grad barn får medvirke. Men det betyr også at vi voksne må ta avgjørelser barna ikke er enig i. Det er vårt ansvar å skjerme barn fra for mange valg og fra for mange avgjørelser. Trygge, konsekvente, kjærlige og omsorgsfulle voksne vil ivareta helheten.

Det er naturlig å snakke konkret med de eldste barna om planer og om vurderinger om ting som har skjedd. Dette vil det være naturlig å gjøre i smågrupper. Ellers er det i hverdagen og i alle små samtaler om turer, mat, lek og samspill det er viktig å fange opp barnas meninger.

Familieterapeuten Jesper Juul fanger det hele i denne setningen: ” Barn vet hva de vil, men de vet ikke alltid hva de har behov for.”

(se også barnehageloven § 4 over i teksten)

Likestilling og likeverd

Rammeplanen 2017: «Barnehagen skal fremme likeverd og likestilling uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn. Barnehagen skal motvirke alle former for diskriminering og fremme nestekjærlighet.»

For oss handler dette om at vi ønsker å gi alle like muligheter. Alle skal få prøve alt, og få anerkjennelse og støtte på de valg de tar. De skal ha like muligheter til å bli sett og hørt. Personalet må også tenke over egne holdninger. Disse vil bla prege språket vårt, og hvordan vi møter barna. Vi opplever at vårt fysiske miljø, og vår friluftsprofil bidrar til å legge til rette for likestilling og likeverd.. Alle er med på tur, får spikke, være med å lage bål, lage mat og stelle med dyra. Dette er et tema som vi av og til vil ta opp til evaluering og drøfting i personalgruppa.

Digital praksis

Rammeplanen 2017 sier blant annet: «Ved bruk av digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet skal dette støtte opp om barns læreprosesser og bidra til å oppfylle rammeplanens føringer for et rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn. Ved bruk av digitale verktøy skal personalet være aktive sammen med barna. Samtidig skal digitale verktøy brukes med omhu og ikke dominere som arbeidsmåte.»

Bruk av digitale hjelpemidler vil brukes med forsiktighet hos oss, og alltid med en pedagogisk begrunnelse. Eksempler på bruk: Finne en sang eller et vers vi vil lære oss sammen med barna, navnet på et insekt, en plante el, såfremt barna faktisk lurte på dette. Personalet kan også innhente disse opplysningene f eks etter en tur, og bruke dette sammen med barna i en naturlig sammenheng senere. Bilder og filmer fra barnas hverdag vil være den mest sentrale bruken.

Vi er opptatt av å gi barna kjennskap til hvordan man bruker f eks en smarttelefon eller PC, og å passe på at alle har erfaring med dette før skolestart.

Vi vil følge med på forskning på dette feltet, og vi vil oppsøke kurs som kan gi oss mer kunnskap.

Vurdering og evaluering.

Rammeplanen 2017 sier bl.a.: «Kunnskap om barnegruppens og enkeltbarns trivsel og allsidige utvikling er viktig for å gi alle barn et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen.»

Personalet skal observere gruppa og enkeltbarnet og dette skal med i vurderingene.

Vi skal gi oppmerksomhet mot samspill barn- barn, personalet - barn og personalet - personalet.

Arbeidet skal vurderes, dvs. beskrives, analyseres og fortolkes i forhold til kriterier gitt i barnehageloven, rammeplanen og egne planer.

Vi har daglige samtaler om arbeidet vårt, om samspillet mellom oss og barna og barna i mellom. Vi søker gjennom bevisst arbeid på personalmøter og avdelingsmøter å skape miljø for ærlige tilbakemeldinger til hverandre, slik at vi gir rom for refleksjon og utvikling. Vi har personalmøter ca hver 6 uke, og avdelingsmøter 2-4 ganger pr mnd.

Vi arbeider mot å bruke å utvikle de redskaper vi har for vurdering, bla skjema etter gjennomført tema og/eller prosjekt. Referater fra uka, bilder og eksempler fra hverdagen. Vi skal sette opp kriterier/bevis for måloppnåelse.

Foreldrene blir invitert inn arbeidet med vurdering av barnehagens innhold på foreldremøter om høsten, foreldresamtaler høst og vår, og i Samarbeidsutvalgets møter. I tillegg er vi alltid åpne for innspill i hverdagen.

Dokumentasjon

Dokumentasjon skal fortelle noe om hva vi gjør. Det skal være "beviser" på gjennomførte aktiviteter av ulike slag.

Barnehagen vår er alltid åpen for alle som vil komme på besøk, for eksempel foreldre, besteforeldre og andre interesserte, slik at

man kan se hva som foregår her, hva barna jobber med og er opptatt av.

Vi har utstilling av tegninger, malerier, byggekunstverk av lego, naturmaterialer, dyrespor eller annet vi er opptatt av.

Vi lager månedsplaner om hva som skal skje i barnehagen, og legger samtidig ved et referat om hva som har skjedd. Daglig og ukentlig snakker vi med de enkelte foreldre om deres barn, informasjon som selvsagt ikke gis til alle.

Vi tar en del bilder. Disse kan brukes på referater, av og til henger vi opp mange på avdelingene. Vi ønsker å ha et etisk perspektiv på bildebruken og tenker over at barna er egne individer som har rett til å bestemme over hva som henges opp/brukes av bilder.

Pedagogisk dokumentasjon. Når dokumentasjonen vår brukes inn i refleksjon og vurdering, kaller vi den pedagogisk dokumentasjon. Da danner dokumentasjonen grunnlaget for faglige diskusjoner, der vi vurderer eget arbeid, lek, samspill med mer.

Overganger

Rammeplanen 2017 beskriver tre ulike typer overganger for barna:

- Når barna begynner i barnehagen
- Når barna bytter avdeling

- Når barna skal begynne på skolen

Når barna begynner i barnehagen, legger vi til rette for at de skal bli godt kjent med personalet og det fysiske miljøet. De som begynner i august, blir invitert til å komme jevnlig på besøk 6-8 uker før sommerferien. Vi vet at barna trenger å knytte seg til voksne de er trygge på, og som kan være utgangspunktet for å bli kjent med flere. Vi tilpasser tilknytning og tilvenning til den enkeltes barn behov, i samarbeid med foreldrene. De som startet opp i løpet av året, vil få mulighet til mer enn tre dager, så sant de selv har mulighet til det.

Når barna bytter avdeling.

For de som skal over fra Margitstua til Rolfen (2-3 åringer), har vi «Bamseklubb». I perioden etter påske, går den aktuelle gruppen på besøk, har med seg en kjent voksen, og får være med å tur eller andre aktiviteter sammen med de voksne som skal være sammen med de til høsten.

De som skal ha siste året i barnehagen, inviteres gruppevis inn til måltider og lunch til Siritunet. Dette gjøres ild hele året, og intensiveres på vårparten.

Personalet er også gjennom hele året bevisste på å bli kjent med alle barna, og på å skape trygghet og positiv forventning om avdelingsbyttet.

Når barna skal begynne på skolen

Barnehagen har hatt en tradisjon på at alle som går siste året i barnehagen er med i en egen «skoleklubb». Nå har jo disse en avdeling for seg selv, på Siritunet. Det blir derfor et mer intensivt opplegg for disse, der man har muligheter til hver dag å legge til rette for aktiviteter som forbereder til skolestart. Det betyr ikke at det skal være en "mini-skole". Leken står fortsatt sentralt, dette er en uhyre viktig aktivitet for barna utvikling. Livet er jo her og nå, og skal ikke oppleves som en ventestasjon før skolen. Men de vil få øve på selvstendighet i påkledning, forberedelser til tur, får hjelpe mye til med praktiske oppgaver, og vil jobbe en del med grunnleggende begreper. Praktiske oppgaver, høytlesing og bruk av papir og blyant vil være en del av hverdagen.

Mål: Å skape godt samhold mellom barn på samme alder. Å legge til rette for innhold og aktiviteter som motiverer og forbereder til skolestart.

Forlag til aktiviteter som fører til måloppnåelse:

- Aktiviteter barna synes er spennende og som gir mestringsglede.
- Arbeid med Grunnleggende begreper.
- Forberedende aktiviteter på den enkeltes nivå. F. eks å skrive navnet sitt.
- Turer. Innlagte leker og oppgaver med norsk - og mattelek.
- Samarbeid med andre barnehager og skoler. Skape møteplasser for barn som skal begynne på samme skole.
- Besøk på barnas respektive skoler
- Info til de foreldrene som har skolebarn vil komme jevnlig gjennom året.

Alle fagområdene fra Rammeplanen vil bli berørt, og utviklingen innenfor hvert fag vil bli klart synlig dette året. F eks vil de fleste begynne å skrive navnet sitt og kan godt gjenfortelle et kjent eventyr.

Det er utarbeidet en egen rutine felles for alle skoler og barnehager i Moss kommune. Denne er forpliktende mellom barnehagen og skolene.

Denne er tilgjengelig på avdelingene for de som ønsker å se den.

Foreldresamarbeid

Det er dere foreldre som foreldre som kjenner barnet deres best. Vi ønsker et tett og nært samarbeid til barnas beste.

Snakk med oss om hva barnet forteller og er opptatt av, og hvis du lurer på noe, eller har ris eller ros. Så vil vi tilstrebe en dialog med dere der vi gir ofte tilbakemeldinger på hvordan ditt barn har det i barnehagen. Barnehageloven sier at foreldrene skal ha bredest mulig medvirkning.

Vi jobber hele tiden med å observere barna enkeltvis og i gruppe. Er det spesielle ting dere er opptatt av, retter vi fokus mot det.

All viktig informasjon fra barnehagen prøver vi å samle på månedsplanene, eller vi sender ut e post. Det er derfor viktig at alle leser dette.

Barnehagen har et samarbeidsutvalg som består av representanter fra foreldre og ansatte. (SU) SU skal ivareta samarbeidet mellom barnehagen og foreldrene. SU er et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ. Representanter til SU blir valgt på foreldremøtet på høsten. En oversikt over representantene i SU vil bli hengt opp på avdelingene.

Vi har:

Foreldresamtale etter oppstart i barnehagen.

Foreldresamtaler 1 til 2 ganger pr år eller oftere etter behov.

Foreldremøter.

Sosiale arrangementer.

Ved oppstart får foreldrene sentral informasjon om tilvenning. (Se også barnehageloven § 1 over i teksten)

Personalsamarbeid

Vi er tre avdelinger, og har 11,5 årsverk i grunnbemanning.

- Vi har møter på dagtid hvor vi planlegger og snakker om det enkelte barn og barnegruppa. Ca 2 ganger pr mnd pr 14 barn.

- Vi har månedlige personalmøter på kveldstid hvor vi planlegger, jobber med evaluering og vurdering, bearbeider sentrale temaer i årsplanen og rammeplanen og har små kurs.

- Vi har planleggingsdager med kurs sammen med f eks de andre private og kommunale barnehagene i Moss, eller egne arbeidsdager med faglig innhold.

- Minst en gang i året avholdes det medarbeidersamtale.
  - Vi deltar også på kurs mens barnehagen er åpen, hvor vi går bare noen om gangen.
- Kurs og innhold i møter fokuserer på målene våre, og på sentrale emner fra barnehagens hverdag. Vi har laget en kompetanseutviklingsplan som skal være retningsgivende for kurs og faglig innhold.

Grunnleggende begreper.

Vi har valgt å jobbe systematisk med grunnleggende begreper (bla. Nyborg).

Disse er viktige for tenkning, resonnering og læring, spesielt i forhold til norsk og matematikk. Ved å ha et bevisst forhold til de, skapes lettere hensiktsmessige systemer i langtidsminnet.

Eksempler på Grunnleggende begrep: Farge, form, stilling, størrelse, plass (i forhold til), vekt, mønster, smak, lukt, antall, plass, forandring, tid, retning, funksjon, temperatur. (Nyborg 1989)

Ved å jobbe systematisk med dette, kan vi også fange opp de som trenger ekstra støtte.

Skoleklubben jobber spesielt systematisk med dette, og vil ta for seg flere begreper enn de andre barna.

Ellers blir det viktig i hverdagspråket til personalet, for eksempel vi dekker bord med asjetter med rund form, eller her er antallet to trær, det ene har stor størrelse i forhold til det andre. Se også kalenderdelen av årsplanen.

